

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของแบบฝึก
 - 1.2 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
 - 1.3 ประเภทขั้นตอนการสร้างแบบฝึก
 - 1.4 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก
 - 1.5 ความสำคัญของแบบฝึก
 - 1.6 ประโยชน์ของแบบฝึก
 - 1.7 ลักษณะที่ดีของแบบฝึก
 - 1.8 หลักการสร้างแบบฝึก
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 2.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
 - 2.3 ความสำคัญของภาษาไทย
 - 2.4 คุณภาพผู้เรียน
 - 2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา
 - 3.1 ความหมายของหลักภาษา
 - 3.2 ความสำคัญของหลักภาษา
 - 3.3 การสอนหลักภาษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

1.1 ความหมายและความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อทบทวนความเข้าใจและฝึกในเรื่องที่ได้เรียนไปแล้วหรือเพื่อให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้นในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะหรือหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป ครูส่วนมากจะใช้แบบฝึกหัดที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียนให้นักเรียนฝึกหัดหลังจากเรียนแล้ว แต่หนังสือแบบเรียนบางเล่มมีแบบฝึกหัดเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูโดยตรงที่จะต้องสร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับเรื่องที่สอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะและเข้าใจมากขึ้น โดยอาศัยเนื้อหาในแบบเรียนเป็นหลัก จึงมีผู้ให้ความสำคัญและความหมายของแบบฝึกไว้ดังนี้

จรรยา ศรีพันธบุตร (2533.หน้า 12) กล่าวว่า “แบบฝึกจะสมบูรณ์เมื่อใช้แบบฝึกทักษะทุกด้านและสามารถนำไปใช้ในการตอบโต้สื่อสารได้ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำได้นาน และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนด้วย”

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2533. หน้า 54) กล่าวว่า “แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะนักเรียนหลังจากเรียนเนื้อหาไปแล้ว ช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น เพราะทำให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้น ถ้านักเรียนมีโอกาสฝึกหัดจนเกิดความเข้าใจจริง ๆ แบบฝึกช่วยให้การสอนของครูและการ

ขจีรัตน์ หงส์ประสงค์ (2534. หน้า 15) กล่าวว่า “แบบฝึกและแบบฝึกหัด เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งของครูใช้ฝึกทักษะ หลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนแล้ว”

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534. หน้า 167) กล่าวว่า “แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้นมีหลักในการฝึกทักษะ ดังนี้”

1. ก่อนการฝึกควรให้ผู้เรียนเข้าใจและทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกอย่างไม่เข้าใจ ความหมายอาจไม่ทำให้เกิดทักษะ
2. การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำถ้าฝึกทักษะๆ ผิดๆจะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข
3. ช่วงเวลาในการฝึกสั้นๆบ่อยๆด้วยแบบฝึกที่คัดแล้วเป็นอย่างดี จะมีประสิทธิภาพว่าการฝึกช่วงยาว ๆ ซึ่งผู้เรียนเบื่อหน่ายไม่สนใจ

4. กิจกรรมการฝึกควรจะมีหลากหลาย นอกจากแบบฝึกต่างๆแล้ว อาจใช้เกม ปัญหา หรือกิจกรรมอื่นๆบ้าง

5. การฝึกอย่างมีจุดหมายจะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่เรียน หรือฝึกโดยอาจใช้การทดสอบ หรือวิธีการอื่น เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังการฝึก

6. การฝึกควรมีความสัมพันธ์กับความมีเหตุผล ขณะฝึกควรให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไปได้

พรสวรรค์ คำบุญ (2534. หน้า 17) กล่าวว่า “แบบฝึกสร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ” เช่น การตั้งโจทย์ให้นักเรียนตอบหรือการยกข้อความมาฝึกทักษะหลังจากที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน

จินตนา ไบกายุชี (2535. หน้า 17) กล่าวว่า “แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดเป็นสื่อการเรียนสำหรับผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน”

ราชบัณฑิตยสถาน (2535. หน้า 12) กล่าวว่า “แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่างปัญหา หรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ”

น้อมศรี เคท (2536. หน้า 54) กล่าวว่า “เมื่อครูได้สอนเนื้อหา แนวคิดหรือหลักการเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝน เพื่อให้มีความชำนาญ คล่องแคล่ว ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว หรือที่เรียกว่าฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะ”

วรสุดา บุญยไวโรจน์ (2536. หน้า 37) กล่าวว่า “แบบฝึกหัดเป็นสื่อการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทำความเข้าใจ และฝึกฝนจนเกิดแนวคิดที่ถูกต้อง และเกิดทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นแบบฝึกหัดยังเป็นเครื่องช่วยบ่งชี้ให้ครูทราบว่า ผู้เรียนหรือผู้ใช้แบบฝึกหัดมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีจุดเด่นที่ควรส่งเสริมหรือมีจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ตรงไหน อย่างไร แบบฝึกหัดจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูทุกคนใช้ในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะของนักเรียนในวิชาต่างๆ”

สงบ ลักษณะ (2536. หน้า 61) กล่าวว่า “ชุดแบบฝึกเป็นสื่อใช้ฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติของนักเรียน นิยมใช้กลุ่มวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานและพื้นฐานอาชีพ”

วิไลวรรณ อินทร์เชื้อ (2536. หน้า22) กล่าวว่า “แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะด้านต่างๆ โดยมีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ”

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537. หน้า490) กล่าวว่า “แบบฝึกเป็นคู่มือให้นักเรียนที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เป็นส่วนที่นักเรียนบันทึกสาระสำคัญและทำแบบฝึกหัดด้วย มีลักษณะคล้ายกับ แบบฝึกหัด แต่ครอบคลุมกิจกรรมที่ผู้เรียนพึงกระทำมากกว่า แบบฝึกหัดอาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เรียกว่า Worksheet หรือ กระดาษคำตอบ ซึ่งผู้เรียนต้องถือติดตัวเวลาประกอบกิจกรรมต่างๆ หรืออาจรวมเป็นเล่ม เรียกว่า Workbook” โดยเขียนเรียงตามลำดับตั้งแต่หน่วยที่ 1 ขึ้นไป แบบฝึกปฏิบัติเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้เรียนแต่ต้องเก็บไว้ที่ชุดการสอนเป็นตัวอย่าง 1 ชุดเสมอ

สรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว จะทำให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะมากขึ้นเพราะมีรูปแบบหรือลักษณะที่หลากหลาย

1.2 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

แบบฝึกที่ดีจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตัวผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและประการสำคัญคือเกิดความคงทนในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างถาวร หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกที่จะกล่าวถึงในที่นี้ คือแบบฝึกที่ดีจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตัวผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและประการสำคัญ คือเกิดความคงทนในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างถาวร หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกที่จะกล่าวถึงในที่นี้ คือ

พรณี ชูทัย (2522. หน้า 142) กล่าวถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ที่จะมาประกอบการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ความใกล้ชิด (Contiguity) หมายถึง การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน ดังนั้นในขณะที่ฝึกทักษะควรมีกิจกรรมต่อเนื่องกัน เช่น หลังจากทำแบบฝึกเสร็จ ครูเฉลยคำตอบให้ทราบ หรือเมื่อครูซักถามให้เด็กตอบ ครูชมเชยให้เป็นการกำลังใจ เป็นการให้ความใกล้ชิด

2. การฝึกหัด (Practice) การที่ให้นักเรียนฝึกทำซ้ำๆหลายครั้ง เป็นการเสริมสร้างความจำความเข้าใจให้เพิ่มพูนมากขึ้น แต่ก็ควรมีเวลาให้เด็กหยุดพักบ้างแล้วจึงฝึกต่อจะได้ผลดีกว่าการให้ฝึกต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีการหยุดพัก

3. การให้ผู้เรียนทราบผลงานของตนเอง (Feedback) การที่ครูตรวจแบบฝึกหัดหรือบอกคำเฉลยที่ถูกต้อง ตลอดจนการที่ครูชี้แจงข้อดี ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข ต้องระวังอย่าให้นักเรียนเห็นเป็นการตำหนิหรือการลงโทษ ควรเป็นข้อเสนอแนะข้อบกพร่องในบางจุดเท่านั้น ให้ตระหนักในความสามารถของตนที่จะพยายามที่จะฝึกบ่อยๆ ในส่วนที่ตนยังบกพร่องเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

4. การจูงใจผู้เรียน (Motivation) การจูงใจผู้เรียนโดยการเริ่มต้นการทำแบบฝึกหัดง่ายๆ เริ่มต้นจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้นตามลำดับ

สุชา จันทร์อม (2536. หน้า 35-38) ได้กล่าวถึงวุฒิภาวะการเรียนรู้ไว้ว่า

1. วุฒิภาวะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีกำหนดเวลาเป็นของตนเอง เป็นการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพมีขั้น ลำดับ อัตราแบบแผน เป็นการพร้อมที่จะทำได้เองตามธรรมชาติ ไม่ต้องการสอบและเราสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง

2. การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต้องมีการเรียนการสอน มีแบบแผนมีประสบการณ์การเรียนรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆที่เด็กได้กระทำการเรียนของเด็กต้องการฝึกหัดการทดลองเพื่อเปลี่ยนแปลง ในด้านกิจกรรมซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงร่างทางร่างกายและพฤติกรรมของเด็กอีกด้วย การเรียนทุกอย่างไม่ได้เป็นอยู่อย่างเดียวกันการเรียนบางอย่างถ้าเราได้ฝึกหัดบ่อยๆพฤติกรรมอาจสมบูรณ์ได้ เช่น การเล่นสกีน้ำ การชกมวยแต่การเรียนรู้อย่างอื่น เช่น การพูดภาษาต่างประเทศเราอาจจะฝึกหัดสักเพียงใดก็ไม่อาจพูดได้อย่างสมบูรณ์ การเรียนรู้จะสมบูรณ์หรือไม่มีผลมาจากการฝึกหัด การฝึกฝนและต้องมีความมุ่งหมายของการเรียนนั้นๆ รวมอยู่ด้วย จึงจะทำให้การเรียนของเราดีหรือไม่ดี อย่างไรก็ตามการฝึกฝนจะได้ผลดีเพียงไรขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connected Theory) ของธอร์นไดค์ (Thordike) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละขั้น โดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งความพร้อมนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำการเกิด

ความพึงพอใจ แต่ถ้าวางกายและจิตใจยังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎแห่งการฝึกหัดนี้ กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3. กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วว่า ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

ทฤษฎีฝึกสมอง (Mental Discipline) เป็นทฤษฎีการถ่ายโยงที่เก่าแก่ที่สุดก่อนศตวรรษที่ 19 ส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนโดยการฝึกสมอง เพราะเชื่อว่าการฝึกสมองให้ผู้เรียนจดจำฝึกคิดหาเหตุผลโดยสอนให้เข้าใจและฝึกฝนมากๆ จนเกิดเป็นทักษะและความคงทนในการเรียนรู้ หลังจากนั้นก็สามารถถ่ายโยงไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉลี่ยฉลาดสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นปฏิกิริยาสะท้อนหลังจากเกิดกระบวนการของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งอาจเป็นการเสริมแรงแบบอุปนัย คือ ได้รับความพอใจที่มีความหวัง หรือเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หนังสือเรียนซึ่งบรรจุเนื้อหาที่เข้าใจ เช่น บทเพลง ร้อยกรอง กิจกรรมที่สนุกสนานบันเทิงใจ เป็นต้น การเสริมแรงจึงเป็นทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในวิชาศิลปะ วรรณกรรม และการบันเทิงได้อย่างดี

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538. หน้า 65-82) ได้เสนอหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ครูจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่านักเรียน แต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการที่ครูผู้สอนต้องศึกษา เพื่อที่จะจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของแต่ละบุคคลเพื่อให้เด็กทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ตามศักยภาพของตนเองจนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากที่สุดเท่าที่เด็กจะทำได้ ซึ่งครูไม่ควรคาดหวังว่าเด็กจะทำได้เหมือนกันทุกคน

2. ความพร้อม (Readiness) ครูจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละคนในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุผลต้องสร้างให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียนโดยมีสิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะการทดสอบความรู้พื้นฐานเป็นการตรวจสอบว่าเด็กมีความพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ได้มากน้อยเพียงใด

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ตรง การมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการที่เด็กมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติตามแบบฝึกจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนทางสติปัญญา

4. การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) ครูจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน โดยให้นักเรียนได้ทราบด้วยว่าการฝึกปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น มีผลดีต่อการเรียนรู้นั้น โดยให้ออกสื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกับครู การฝึกปฏิบัตินั้นจึงจะสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากนักเรียนรู้ว่ามีความหมายต่อตัวเขาอย่างไร จนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการฝึกแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

5. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ นักเรียนจะมีความชำนาญในการใช้ทักษะกระบวนการคิดด้วยการที่มีโอกาสลงมือกระทำด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ เด็กจะได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากการบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว

6. การเรียนรู้ด้วยการฝึกฝน (Law of Exercise) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะผู้เรียนจะมีทักษะการคิดดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกฝนและได้ลงมือปฏิบัติซ้ำ ๆ หลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ทำให้มีทักษะทางภาษาที่ดีและมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง

7. กฎแห่งผล (Law of Effect) การฝึกฝนทักษะด้านใดก็ตาม เมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนไปแล้ว หากนักเรียนได้ทราบผลในทันทีว่าเป็นอย่างไร นักเรียนจะมีความพอใจ มีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกต่อไป ดังนั้นครูจึงต้องตรวจผลงานและแจ้งผลให้เด็กทราบทุกครั้ง เมื่อเด็กได้ทราบพัฒนาการของตนเองก็จะพอใจและหากมีข้อบกพร่อง เด็กพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เป็นที่พอใจของตนต่อไป

8. กฎแห่งการใช้และไม่ใช้ (Law of the use and disuse) เนื้อหาของวิชาภาษาไทยมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ดังนั้นการจะสร้างแบบฝึกครูต้องเลือกเนื้อหาที่นักเรียนได้ใช้ในชีวิตรประจำวัน เพราะนักเรียนมีโอกาสใช้สิ่งเหล่านั้นอยู่เสมอ เมื่อนำมาฝึกให้นักเรียน ก็จะเป็นประโยชน์ในการใช้ทักษะกระบวนการทางภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

9. แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนต้องสร้างสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจหรืออยากที่จะเรียนรู้วิชาภาษาไทย จึงจำเป็นที่ต้องอาศัยแรงจูงใจทั้งแรงจูงใจภายนอกและภายใน เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาในการเรียน

วิชาภาษาไทยจะได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนต่อไป

10. การเสริมแรง (Reinforcement) ในการเรียนการสอนนั้นเด็กย่อมต้องการทราบทักษะของตนเองว่าเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ การเสริมกำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ครูจึงต้องให้การเสริมแรงเป็นระยะ ๆ ในขณะที่เด็กกำลังทำแบบฝึกหัดอาจเป็นเพียงการพยักหน้าแสดงความพอใจ การยิ้มหรือการชมเชยด้วยวาจาบ้างเป็นบางครั้ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการเสริมแรงทั้งสิ้นทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและมีเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 ประเภทและขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งประเภทของแบบฝึกเป็น 3 ลักษณะคือ (กุศยา แสงเดช, 2545)

1. บัตรคำสั่ง เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ครูใช้มอบหมายงานให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ การมอบหมายงานอาจจะให้เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ลักษณะบัตรคำอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 บัตรคำที่มีเฉพาะคำสั่ง มีลักษณะรูปแบบไม่ตายตัวอาจจะเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือสี่เหลี่ยมหรือเป็นรูปผลไม้ สัตว์ สิ่งของ แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติ แหล่งวิชาหรือสื่อ เวลาในการทำกิจกรรม

1.2 บัตรคำที่มีคำถามต่อท้าย ส่วนประกอบของบัตรคำที่มีคำถามต่อท้ายจะมีส่วนแรก ๆ เช่นเดียวกับบัตรคำที่มีเฉพาะคำสั่งจะแตกต่างกันก็อยู่ในส่วนท้าย 2 ส่วน ได้แก่ แทนแหล่งวิชา คำถามแทนเวลา

2. ใบงาน แบบฝึกประเภทใบงานหรือใบกำหนดงาน เป็นแบบฝึกที่ใช้ในการมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ จะเป็นกลุ่มหรือบุคคลขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และลักษณะของกิจกรรม รูปแบบใบงานจะมีรูปแบบแตกต่างกัน ไม่มีข้อกำหนดชัดเจนขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และลักษณะของกิจกรรม

3. ชุดแบบฝึกหรือสมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง เป็นแบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นชุดเพื่อพัฒนาหรือเสริมทักษะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ทักษะการบวก ทักษะการลบ รูปแบบของชุดแบบฝึกอาจจะประกอบด้วยจุดประสงค์ คำแนะนำ การใช้แบบทดสอบ บัตรฝึกหัด บัตรอ้างอิง และคำตอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 146-147) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ผู้สอนย่อมทราบดีว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการในการแก้ไข

ปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์

2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้ชัดเจน เพื่อตอบคำถามว่า สร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร
2. วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่า ประกอบด้วยคำและความหมายอย่างไร คำใดมักมีปัญหาในการอ่านและเขียน รวบรวมคำเหล่านั้นไว้
3. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการอ่านของนักเรียนในแต่ละชั้น ว่า เด็กแต่ละวัยมีความสนใจเรื่องอะไร ตัวอย่าง เช่น จิตวิทยาการอ่าน ที่นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วย
 - 3.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน
 - 3.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแม่นยำ
 - 3.3 กฎแห่งผล คือการที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน
 - 3.4 การจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัดเรียงลำดับ จากแบบฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและหลายรูปแบบ เป็นต้น
4. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่า ควรประกอบด้วยเรื่องอะไร แต่ละเรื่องควรมีลักษณะอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงใด จะนำเสนอโดยใช้รูปภาพประกอบหรือไม่
5. ลงมือเขียนแบบฝึกแต่ละชุด
6. นำแบบฝึกนั้น ไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา เช่น ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น หรือนำไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 1-6 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
7. จัดพิมพ์ หรืออัดสำเนาแบบฝึกแต่ละชุด เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้เสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกนั้นก่อนที่จะนำไปใช้จริงควรมีการทดลอง แก้ไขให้ได้มาตรฐานเสียก่อนเพื่อให้ทราบว่าแบบฝึกนั้นมีคุณภาพเพียงใดซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545, หน้า 494-495) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตรงกับ ภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing”

หมายถึงการนำแบบฝึกไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ซึ่งเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจโดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพผลลัพธ์ ปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 , 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น

การคิดค่า E_1 และ E_2 ของชุดแบบฝึกที่สร้างขึ้น คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้สูตรของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545, หน้า 495)

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A} \times 100}$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน
 N แทน จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum Y}{\frac{N}{B} \times 100}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum Y$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนผู้เรียน

หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 แล้วผลลัพธ์ที่ได้มักจะใกล้เคียงกันและห่างกันเกิน 5 % ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะยืนยันได้ว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าแปรปรวน 2.5-5 % นั่นคือประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 % แต่โดยปกติเราจะกำหนดไว้ 2.5 % การยอมรับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมี 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เท่าเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์

1.5 ความสำคัญของแบบฝึก

ประยงค์ งามจิต (2533.หน้า 41) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีความชำนาญความแม่นยำในบทเรียนนั้นๆ และจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534. หน้า 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาไทยได้ทุกด้าน ถ้านักเรียนมีโอกาสได้ฝึกหัดจนเกิดความเข้าใจจริงๆ แบบฝึกจะช่วยให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบความสำเร็จ

จินตนา ชูเชิด (2537. หน้า 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนวิชาภาษาไทย ครูควรสร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการสร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ ในแบบฝึกควรมีรูปภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539.หน้า 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะภาษามาก เพราะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะเรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้นำมาวัดผล การเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มากนอกจากนี้ ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มะลิ อาจิวชัย (2540.หน้า 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอน ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าแบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนอย่างยิ่ง ซึ่งครูผู้สอนสามารถที่จะผลิตขึ้นมาใช้เอง นับว่าแบบฝึกนั้นเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอน เพื่อฝึกทักษะหลังจากได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนไปแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความแม่นยำและเกิดความชำนาญเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องของตนเองและนำมาปรับปรุงแก้ไขนักเรียนให้ได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะมากยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ของแบบฝึก

ยุพา ยิ้มพงษ์ (2532, หน้า 27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ
2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
3. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ฝึกซ้ำกันหลาย ๆ ครั้งและเน้นเฉพาะเรื่องที่ฝึก
4. การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้อย่างชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันเวลาที่
5. แบบฝึกหัดที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมแบบฝึก ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลาและโอกาสฝึกฝนทักษะด้านต่างๆได้มากขึ้น

จรรยา ศรีพันธบุตร (2533, หน้า 62-63, อ้างจาก ฉวีวรรณ พลเสนะ, 2531 หน้า 52) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นมา ซึ่งตรงกับเนื้อหาที่ครูทำการสอน
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนมาทดสอบการเรียนรู้ของตนเองว่าเกิดจากการเรียนรู้
3. ใช้สำหรับประเมินผลการสอบเป็นรายบุคคล หลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว โดยผลงานจากแบบฝึกหัดที่ทำมาส่งครู ทำให้ทราบว่านักเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด
4. ใช้แบบฝึกหัดสำหรับทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

1.7 ลักษณะที่ดีของแบบฝึก

การจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราจะฝึกตั้งที่ นักการศึกษาได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ ดังนี้

นิตยา ฤทธิโยธี (2520. หน้า 1) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับหรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย
4. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
5. ควรใช้เวลาในการทำอย่างเหมาะสม

สายสุนีย์ สกุลแก้ว (2534. หน้า 34) ได้ทำการทดลองและรวบรวมลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาไทย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ

ชั้นรัชชัย มหาโพธิ์ (2535. หน้า 20) ได้กล่าวว่าแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์
2. กิจกรรมเหมาะสมประกอบระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีภาพประกอบ มีการวางรูปแบบที่ดี
4. มีที่ว่างเหมาะสำหรับฝึกเขียน
5. ใช้เวลาที่เหมาะสม
6. ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้

วิไลวรรณ อินทร์เชื้อ (2536) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาไทย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้อย่างรวดเร็ว
5. ได้รับความสนใจ
6. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
7. ศึกษาได้ด้วยตนเอง

จินตนา ชูเชิด (2537. หน้า 24) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการฝึกทักษะในด้านใด
2. การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
3. มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

ความเบื่อหน่าย

4. เรียงลำดับความยากง่าย
5. ใช้เวลาในการฝึกไม่นานจนเกินไป

ประทีป เสี่ยงเปี่ยมสุข (2538. หน้า 55-56) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ประเภทเลือกตอบ
 - 1.1 เลือกระบบสี่ คำ พวกเดียวกัน
 - 1.2 เลือกคำที่มีความหมายตรงกับข้อความ
 - 1.3 เลือกพยัญชนะใส่ในกลุ่มคำ
 - 1.4 เลือกคำที่สะกดการันต์ถูกต้อง
 - 1.5 ชิดเส้นใต้คำพวกเดียวกัน
2. ประเภทเติมคำ
 - 2.1 เติมพยัญชนะในคำที่กำหนดไว้
 - 2.2 เติมคำลงในข้อความที่กำหนดไว้
 - 2.3 เติมส่วนประกอบของคำให้เป็นคำที่มีความหมาย
 - 2.4 เติมอักษรลงในช่องว่างให้เป็นคำซึ่งตรงกับคำอ่านที่กำหนดให้
 - 2.5 เติมคำให้มีความหมายตรงกับภาพ
3. ประเภทจับคู่
 - 3.1 จับคู่พยางค์ของคำที่อ่านต่อกัน
 - 3.2 จับคู่กับข้อความที่มีความหมายตรงกัน
 - 3.3 จับคู่คำพวกเดียวกัน
4. ประเภทสร้างคำ
 - 4.1 สร้างคำจากภาพ
 - 4.2 สร้างคำจากภาพและความหมายที่กำหนดให้
 - 4.3 สร้างคำโดยกำหนดส่วนประกอบของคำบางส่วนให้
 - 4.4 นำคำมาประสมให้เกิดคำใหม่

- 4.5 สร้างคำจากตัวอักษรที่สลับกันอยู่
5. ประเภทสร้างประโยค
 - 5.1 สร้างประโยคจากคำที่กำหนดไว้
 - 5.2 เลือกคำเติมลงในประโยคให้ได้ใจความ
 - 5.3 สร้างประโยคจากภาพที่กำหนดให้
6. ประเภทเขียนคำ
 - 6.1 เขียนคำอ่านจากคำที่กำหนดให้
 - 6.2 เขียนคำจากคำอ่านและความหมายที่กำหนดให้
 - 6.3 แก้ไขคำที่เขียนสะกดผิด
7. ประเภทแยกส่วนประกอบ
8. ประเภทหาความหมายของคำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 146) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้ทำศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีหลาย

รูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลูกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

สมพร พูลพันธ์ (2541. หน้า 40) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหัดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย และระดับความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่จะทำให้อ่านเข้าใจวิธีทำได้ง่าย คำชี้แจงหรือคำสั่งต้องชัดเจน

กะทัดรัด

4. ใช้เวลาเหมาะสม คือ ไม่ใช่เวลานานหรือเร็วเกินไป

5. เป็นที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ต้องมีจุดหมายที่แน่นอนว่าจะทำการฝึกทักษะด้านใด ควรใช้ภาษาง่ายๆ และมีความน่าสนใจ เรียงลำดับจากง่ายไปยากให้สมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน มีเนื้อหาให้ตรง จัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อนักเรียน

1.8 หลักการสร้างแบบฝึก

ในการจัดทำแบบฝึกนั้น ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากพอทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อน จะเลือกทำได้ตามความสามารถ แบบฝึกนั้นควรชัดเจนมีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้หลักจิตวิทยาของเด็กและการเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสร้างแบบฝึก

พรรรถธิภา อ่อนแสง (2532. หน้า 48) ได้สรุปหลักในการจัดทำแบบฝึก ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนต่างๆในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาความบกพร่องของเด็กในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาและกระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 กำหนดรูปแบบและการสร้างแบบฝึกให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแก้ไข

วิไลวรรณ อินทร์เชื้อ (2536. หน้า 51) ได้สรุปขั้นตอนการทำแบบฝึก ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายในการฝึก
2. เริ่มจากง่ายไปหายาก
3. แบบฝึกมีหลายแบบ
4. มีตัวอย่างประกอบ
5. มีภาพประกอบ
6. สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537. หน้า 145-146) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อยๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบ
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้ฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. สร้างแบบทดสอบซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย ข้อบกพร่องแบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
5. สร้างแบบฝึกเพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ กำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรพิจารณาตามความเหมาะสม
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อให้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้าเป็นระยะๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด

อารีย์ บัวคุ้มภัย (2540. หน้า 21-22) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึก ควรมีหลักในการสร้างดังนี้

1. ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละวัยรวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลกับแรงจูงใจที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจแบบฝึกหัด
2. ต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะด้านใด เพื่อจัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดประสงค์
3. ต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียนและเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก
4. ต้องมีคำชี้แจงที่เข้าใจง่าย และควรมีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้นจนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

5. ต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และไม่ทำให้เกิดการเบื่อหน่าย

6. ต้องมีความถูกต้องด้านเนื้อหา ซึ่งทำได้โดยการตรวจสอบหรือทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง

7. ต้องให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าในการทำแบบฝึกหัดของตนเพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

สรุปได้ว่า หลักในการสร้างแบบฝึก ควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้โดยต้องมีจุดมุ่งหมายในการฝึก แบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายาก มีหลายแบบ มีตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบ และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาไทย

2.1 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๓	๑. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	● การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ ● มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา
		● การผันอักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ● คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ ● คำที่มีอักษรนำ ● คำที่ประวิสรรชนีย์และคำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ ● คำที่มี ฤ ฎ ● คำที่ใช้ บัน บรร ● คำที่ใช้ รร ● คำที่มีตัวการ์นต์ ● ความหมายของคำ
	๓. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	● ชนิดของคำ ได้แก่ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา - คำลักษณนาม - คำพ้องรูป คำพ้องเสียง - คำราชาศัพท์
	๔. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ	● การใช้พจนานุกรม

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๕. แต่งประโยคง่ายๆ	● การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ - ประโยคบอกเล่า - ประโยคปฏิเสธ - ประโยคคำถาม - ประโยคขอร้อง - ประโยคคำสั่ง
	๖. แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ	● คำคล้องจอง ● คำขวัญ
	๗. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ	● ภาษาไทยมาตรฐาน ● ภาษาถิ่น

2.3 ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจ ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (ไพบุลย์ มุลดี, 2546:9)

ภาษาไทยมีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับเป็นพันปี และมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทย (ลายสือไทย) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1826 และอักษรไทยได้มีวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ ตกทอดมาเป็นอักษรไทยที่ได้ใช้ในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีอักษรของชาติไทยใช้ในการติดต่อ การบันทึกเรื่องราว การเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในสังคม เป็นต้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญ จำเป็นที่คนไทยทุกคน

จะต้องศึกษา และฝึกฝนจนเกิดทักษะ เพื่อใช้ติดต่อระหว่างคนไทยหรือ คนชาติอื่นที่รู้ภาษาไทยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้จะได้ประมวลความสำคัญของภาษาไทย บางประการดังนี้

2.1 เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เมื่อเรามีความคิด มีอารมณ์ ความรู้สึก และต้องการถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการนั้น ด้วยการใช้ภาษาสื่อ ความหมายไปสู่ผู้อื่นจากการพูดและการเขียน

ภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมักเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย สนทนา การเขียนจดหมายส่วนตัว เป็นต้น ผู้ใช้มักมุ่งให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างรวดเร็ว และมักไม่เคร่งครัด ในกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ภาษาในลักษณะนี้จึงมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วผันแปรไปตามบุคคล และโอกาสการสื่อสาร ภาษาของวัยรุ่น ภาษาในการโฆษณา ตลอดจนภาษาที่ใช้ในสิ่ง ตีพิมพ์ เป็นต้น ส่วนการสื่อสารที่เป็นทางการไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน ผู้ใช้ภาษามักเคร่งครัด ต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของการใช้ภาษาอย่างมาก ซึ่งการเลือกสรรคำที่ใช้ติดต่อสื่อสารนั้นต้องให้ ถูกต้องตรงความหมายเหมาะสมกับบุคคล และสถานการณ์

นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกันในวงวิชาการเฉพาะกลุ่มเฉพาะ อาชีพซึ่งมีภาษาและคำศัพท์เฉพาะ ภาษาไทยจึงมีศัพท์เฉพาะสาขา มีศัพท์ที่บัญญัติใหม่ ๆ และ นำมาใช้ในวงการต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ เทคโนโลยี เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนในวงการนั้น ๆ การได้ศึกษา ความหมายของภาษาและศัพท์เฉพาะวงการต่าง ๆ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะ ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 เป็นเครื่องมือใช้ในการเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์อันทรงคุณค่าของบรรพบุรุษได้ใช้ภาษาบันทึก บอกเล่าและถ่ายทอดสืบต่อ ๆ กันมาผ่านหลายสมัย คนรุ่นหลังจะใช้ภาษา เป็นเครื่องมือศึกษาแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นมาใช้พัฒนาตนและ สังคมต่อไป

การแสวงหาความรู้ประสบการณ์ด้วยการฟัง การอ่าน ตลอดจนการดู จากบุคคล จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ภาษาจะช่วยพัฒนาสติปัญญากระบวนการ คิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ นอกจากนั้น การใช้ภาษาจากการพูดและการ เขียนเพื่อแสดงข้อมูลความรู้ และวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นต่าง ๆ แลกเปลี่ยนกับผู้อื่นทำให้เกิด ความรู้และประสบการณ์ที่องงาม ทำให้เป็นผู้มีชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับยุคสมัย สามารถ ติดตามความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์ต่าง ๆ จนทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ สังคมโลกปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ภาษายังเป็นเครื่องมือในการรับและถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์จากบรรพบุรุษและจากคนในสังคมยุคปัจจุบัน เพื่อปลูกฝัง และหล่อหลอมให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมตามที่สังคมคาดหวัง ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และค่านิยมบางประการที่ไม่เหมาะสม ก็กระทำโดยใช้เป็นเครื่องมือในการโน้มน้าว จิตใจ และชี้แนะให้เห็นโทษของเจตคติหรือค่านิยมที่ไม่เหมาะสม แล้วใช้ภาษาชักจูงให้

เห็นคุณค่า และประโยชน์ของเจตคติ และค่านิยมที่ต้องการปลูกฝัง ภาษาจึงเป็นเครื่องมือทางการศึกษา ถ่ายทอด และสืบต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และประพฤติปฏิบัติตาม

2.3 เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างสันติสุขนั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าตามเป้าหมายร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การอยู่ร่วมกัน ในหมู่คนจำนวนมาก บางครั้งอาจมีปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร อันเนื่องจากการใช้ภาษาไทยที่สื่อความหมายไม่ชัดเจน กำกวม เยิ่นเย้อ ดังนั้น การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีพร้อมที่จะร่วมมือในสังคมไม่สร้างปัญหาและความแตกแยก คนในสังคมจึงสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สังคมไทยแม้ว่าจะมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาติมาช้านานแล้วก็ตาม แต่ก็มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีถิ่นที่อยู่ วิถีชีวิตและภาษาเฉพาะกลุ่มที่แตกต่างกัน โดยจะมีภาษาของกลุ่มตนสำหรับสื่อสารกันภายในกลุ่ม เช่น ภาษาท้องถิ่นต่าง ๆ ภาษาของชนกลุ่มน้อย จึงมีการกำหนดให้ใช้ภาษาร่วมกันเรียกว่า ภาษาไทยกลางหรือ ภาษาไทยมาตรฐานที่คนทุก ๆ ท้องถิ่นยอมรับ และนำมาใช้สื่อสารให้เข้าใจตรงกันทั้งในการศึกษาในทางราชการ และในการสื่อสารมวลชน การใช้ภาษาไทยและภาษากลางหรือภาษาไทยมาตรฐานช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในสังคมไทยโดยส่วนรวมและสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ

นอกจากภาษาไทยจะทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเข้าใจที่ดีต่อกันแล้ว ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในรูปวรรณคดีและวรรณกรรม การอ่าน การศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละสมัยทำให้ชนรุ่นหลังรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่ง ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมสมัยนั้น ๆ ด้วย

2.4 เป็นเครื่องมือสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สังคมจะเป็นปึกแผ่นมั่นคง และเจริญรุ่งเรืองก็เพราะคนในสังคมมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คนไทยมีภาษาไทยที่เป็นภาษากลางหรือภาษามาตรฐานที่ใช้ร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรม และมีความเจริญรุ่งเรือง มาแต่อดีต ทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสิ่งสำคัญทำให้คนไทยรัก

ความเป็นไทย มีความสามัคคี ประองคอง และร่วมมือกันที่จะพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า มั่นคงต่อไป

บางประเทศมีภาษาใช้สื่อสารจำนวนมาก เช่น ประเทศอินเดียมีภาษานับร้อยภาษา การสื่อสารจึงมีอุปสรรคไม่สามารถทำความเข้าใจได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพราะแต่ละกลุ่มมีภาษาใช้ของตนเอง ทำให้มีความคิดเห็นแตกแยก ขัดแย้ง มีความรู้สึกว่าเป็นคนต่างกลุ่มจึงขาดความเป็นเอกลักษณะในชาติ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติ แม้อินเดียจะมีภาษากลางของชาติที่กำหนดให้ใช้การติดต่อกัน แต่ก็ไม่สามารถทำให้คนแต่ละกลุ่มมีความคิด และมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ได้อย่างสนิทใจ ชาติไทยถึงแม้ว่าจะมีภาษาถิ่นใช้ ก็ยังเป็นภาษาถิ่น ที่สามารถใช้สื่อสารสร้างความเข้าใจกันได้

2.5 เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดอรรถรสทางภาษาที่สามารถถ่ายทอดสู่ผู้อื่นได้จาก เสียงเพลง บทกวี วรรณคดี บทละคร ฯลฯ ซึ่งผู้ประพันธ์ได้เลือกสรรคำที่มีความหมาย ไพเราะ ถ่ายทอดอารมณ์ของศิลปิน ให้ผู้อ่านได้ซาบซึ้งจากภาษาที่เรียบเรียงไว้ในรูปแบบของความเรียง และบทร้อยกรอง

สื่อสารมวลชนในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญยิ่งในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้กับ ประชาชนคนไทยได้รับข้อมูลจาก วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทละคร ซึ่งต้องใช้ ภาษาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการนำเสนอด้วย จึงจะทำให้ ผู้ฟัง ผู้ชมได้เข้าใจข้อมูล ข่าวสาร อย่างชัดเจน เพิ่มรสชาติความซาบซึ้งทางภาษาได้อย่างดี เรื่องราวที่ช่วยให้เกิดความสุข สนุกสนาน เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดภาษาไทยจึงมีส่วนช่วยให้ชีวิตคนไทยมีความสุข สนุกสนาน รื่นรมย์ทำให้ มีสุขภาพจิตที่ดี ไม่เคร่งเครียดก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสังคมไทย ดำรงอยู่ได้ด้วยดี

ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ ทางภาษาหมั่นฝึกฝนให้มีทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการ สื่อสาร การเรียนรู้ การเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติและ ความสุขทางภาษา เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2.4 คุณภาพของผู้เรียน

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆและบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่าน

ได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดเขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สกัดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทย

การวัดผลและประเมินการเรียนรู้ด้านภาษาเป็นงานที่ยากซึ่งต้องการความเข้าใจ ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาทางภาษา ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษาจำเป็น

1. ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนมีความสำคัญเท่าๆ กัน และทักษะเหล่านี้จะบูรณาการกันในการเรียนการสอนจะไม่แยกฝึกทักษะทีละอย่าง จะต้องฝึกทักษะไปพร้อม ๆ กัน และทักษะทางภาษา ทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่น ๆ ด้วย

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิดเพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษา มีประมวลคำมากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดด้วย ขณะเดียวกันการเรียนภาษาจะเรียนร่วมกันกับผู้อื่น มีการติดต่อสื่อสาร ใช้ภาษาในการติดต่อกับเพื่อนกับครูจึงเป็นการฝึกทักษะทางสังคมด้วย เมื่อผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงทั้งในบริบททางวิชาในห้องเรียนและในชุมชน จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา และได้ฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกการใช้ การพูด การเขียน เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่เพียงอย่างเดียว การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ ไวยากรณ์หรือการเขียนภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และนำความรู้ดังกล่าว ไปใช้ในการฝึกการเขียน พัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทางภาษา จะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะต่างกัน

5. ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรจะต้องให้ ความสำคัญ ให้ความสำคัญ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ จิตกิจกรรมภูมิหลังของภาษา และการใช้ ภาษาถิ่นของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาภาษาไทยของตน และพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับ ภาษาไทย และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาไทยด้วยความสุข

6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องใช้ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะใช้ ภาษาในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบข้อทดสอบ ดังนั้นครูทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามจะต้องใช้ภาษา ที่เป็นแบบแผนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนและต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนด้วยเสมอ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษาจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา โดยเฉพาะ อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนานและมี ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของหลักภาษา

ภาษาทุกภาษาย่อมจะต้องมีโครงสร้าง กฎเกณฑ์ และหลักการใช้ภาษาของตนเอง มี นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความจำกัดความของหลักภาษาที่สอดคล้องกันโดยกล่าวว่า หลัก ภาษา คือ ระเบียบแบบแผนของภาษาที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้ภาษาเดียวกันได้ยึดเป็นหลัก ร่วมกันในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและตรงกัน (นารวัลย์ พูลพิพัฒน์, 2529, หน้า 7; มหาลัย สุขทัยธรรมมาธราช, 2539, หน้า 444; สนิท สัตโยภาส, 2538, หน้า 197; สุจิต เพียรชอบ และสาย ใจ อินทร์มพรรย์, 2538, หน้า 201)

ความหมายของหลักภาษาอธิบายให้ละเอียดลงไปว่า ระเบียบแบบแผนของภาษาคือ อะไร กรมวิชาการ (2537, หน้า 2) ก็ได้ให้ความกระจ่างไว้ว่า หมายถึง กฎเกณฑ์ที่ใช้เป็นหลักทั้งใน

ด้านการอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาและการให้แนวทางในการออกเสียง การอ่าน การเขียน และการเรียบเรียงข้อความให้ถูกต้องตามแบบแผนและความนิยมของผู้มีการศึกษาส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักภาษา คือ ระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับภาษาและการให้แนวทางในการอ่าน การเขียน และการเรียบเรียง ข้อมูลที่กำหนดขึ้นมาที่ให้คนในชาติให้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามแบบแผนและสื่อสารได้ตรงกัน

3.2 ความสำคัญของหลักภาษา

เนื่องจากหลักภาษาเป็นระเบียบแบบแผนของภาษาที่ได้กำหนดขึ้นมาเพื่อให้คนในสังคมสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและตรงกันนั้นแสดงให้เห็นว่าหลักภาษาจะต้องมีความสำคัญต่อการใช้ภาษาของคนในสังคมอย่างแน่นอน นารวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 67) ได้กล่าวว่า หากไม่มีระเบียบแบบแผนของภาษา การใช้ภาษาของผู้คนในสังคมจะเป็นไปตามใจชอบแล้วแต่ว่าใครจะคิดอย่างไร ผลก็คือ ความเข้าใจอาจจะไม่ตรงกันเพราะต่างคนต่างคิดกันคนละอย่าง การสื่อสารจะไม่ประสบผลสำเร็จ ภาษาอันเป็นวัฒนธรรมของชาติอาจจะเสื่อมสูญไป

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2538, หน้า 201 – 202) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักภาษาไว้ว่า

1. ช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ภาษาไทยไว้เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนที่จะให้คนไทยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
2. ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนซาบซึ้งในคุณค่าภาษาไทยและเห็นความจำเป็น ที่จะต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องตามลักษณะของภาษา
4. เป็นหลักยึดในการรักษาภาษาให้คงที่ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามธรรมชาติของภาษาก็จะไม่เปลี่ยนแปลงไปมากหรือรวดเร็วเกินไป
5. หลักภาษาจะช่วยให้วิวัฒนาการหรือความมั่งคั่งของภาษาเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน
6. การอนุรักษ์ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติและเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยให้คงอยู่ต่อไป

ดังนั้นอาจจะสรุปความสำคัญของหลักภาษาได้ว่า หลักภาษาเป็นแบบแผนให้คนในชาติใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง สื่อความหมายได้ตรงกัน มีประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ของนักเรียนและเป็นเครื่องมือที่จะช่วยอนุรักษ์ภาษาให้คงอยู่ต่อไป

3.3 ปัญหาการสอนหลักภาษา

ปัญหาการสอนหลักภาษาเป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขให้หมดไปได้ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ก็มีทั้งผู้วิจัยและนักการศึกษาหลายคนได้รวบรวมไว้ เช่น งานวิจัยของ ประภาศรี สุตบรรทัด (2508, อ้างใน สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์, 2538, หน้า 204) ที่วิจัยเรื่อง การสำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร พบว่าปัญหาการสอนหลักภาษาส่วนมากคือ การขาดอุปกรณ์ประกอบการสอน และไม่ทราบวิธีสอนที่ดี ขาดการยกย่องจากผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน ส่วนในด้านนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า หลักภาษาเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ครูสอนไม่ดี และเนื้อหาวิชาที่เรียนในแต่ละชั้นซ้ำซ้อนกัน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์นิภา ภักดีชุมพล (อ้างใน ประภาศรี สีหอำไพ, 2524, หน้า 168) ที่สำรวจการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานครว่าเกิดจากปัจจัย 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนมากไม่ทราบว่า จะจัดกิจกรรมอะไรดี และคิดว่า การจัดกิจกรรมมาก ๆ ทำให้เรียนไม่ทันตามหลักสูตรและต้องใช้เวลาเตรียมมาก
2. ปัญหาด้านการสอน ครูหนักใจเรื่องการหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับบทเรียน
3. ปัญหาด้านแบบเรียนเนื้อหาซ้ำซาก เนื้อเรื่องในแบบเรียนบางเรื่องไม่เหมาะสมกับนักเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร

นอกจากนี้ นรวาลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 68) ยังได้กล่าวถึงปัญหาของการสอนหลักภาษา ที่เกิดจากตัวครูเพิ่มเติมไว้อีกว่า ครูไม่มีความถนัดในวิชานี้ มีทัศนคติที่ไม่ดีเพราะเคยเรียนหลักภาษาแบบดั้งเดิม ด้วยความไม่ชอบในระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อันยุ่งยาก พอตนเองได้เป็นครูก็ไม่ได้ทำใจ ให้รักในวิชาที่ตนเองสอน และคิดว่าหลักภาษายังเหมือนเดิมจึงสอนเพื่อให้จบเนื้อหาไปเท่านั้น ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมา หรือครูบางคนขาดความพร้อม เช่น ขาดความรู้ในเรื่องหลักสูตรขาดคู่มือครูที่จะช่วยเป็นแนวทางในการสอน ขาดการฝึกอบรม และขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

ส่วนสุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538, หน้า 206) ได้สรุปปัญหาการสอนหลักภาษาไทยจากการศึกษาเอกสารและวิจัยต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ครูชอบสอนวิชาหลักภาษาน้อยกว่าวิชาอื่น ๆ ในหมวดวิชาภาษาไทยด้วยกัน

2. ครูมีความคิดว่าวิชาหลักภาษาสอนยาก
3. อุปกรณ์และตำราที่ใช้ประกอบการสอนมีน้อยไม่เพียงพอ
4. ครูใช้วิธีสอนแบบเดิม คือ อธิบายแล้วบอกให้นักเรียนจด ไม่มีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน
5. ครูเกิดความท้อแท้ เพราะไม่ได้รับการยกย่องจากผู้บริหาร เพื่อครู และนักเรียน
6. เนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรและแบบเรียนมีความซ้ำซ้อนกัน
7. เนื้อหาหลักภาษายากและไม่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
8. นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาหลักภาษา
9. นักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาหลักภาษายาก ไม่สนุก และไม่น่าสนใจ เมื่อเทียบกับวิชาอื่นในหมวดวิชาภาษาไทยด้วยกัน

จากการประมวลปัญหาการสอนหลักภาษา สามารถสรุปปัญหาการสอนหลักภาษาเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน ได้แก่
 - 1.1 ครูไม่มีความถนัดในการสอนหลักภาษาไทย
 - 1.2 ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อหลักภาษาไทย และเห็นว่าหลักภาษาสอนยาก
 - 1.3 ครูขาดความพร้อมในการสอน
 - 1.4 ครูไม่ใช้วัสดุอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน
 - 1.5 ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนหลักภาษาไทย
 - 1.6 ครูชอบสอนวิชาอื่นในหมวดวิชาภาษาไทยมากกว่าหลักภาษา
 - 1.7 ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายแล้วบอกให้นักเรียนจด
 - 1.8 ครูเกิดความรู้สึกท้อแท้ เพราะไม่ได้รับการยกย่องจากผู้บริหาร เพื่อนครูและนักเรียน
2. ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน ได้แก่
 - 2.1 นักเรียนมีความเห็นว่าเรียนหลักภาษาไทยน่าเบื่อ
 - 2.2 นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนหลักภาษาไทย
 - 2.3 นักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหาหลักภาษาไทยยาก ไม่สนุก และไม่น่าสนใจ เมื่อเทียบกับวิชาอื่นในหมวดวิชาภาษาไทย
 - 2.4 นักเรียนมีความคิดว่าครูสอนไม่ดี ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหา
3. ปัญหาที่เกิดจากสื่อการเรียนการสอน มีเพียงปัญหาเดียวคือขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนหลักภาษาไทยหรือมีแต่ไม่พอเพียง

4. ปัญหาที่เกิดจากเนื้อหาแบบเรียน ได้แก่
 - 4.1 เนื้อหาที่เรียนในแต่ละระดับชั้นซ้ำซ้อนกัน
 - 4.2 เนื้อหาหลักภาษาไทยยากและไม่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
 - 4.3 เนื้อหาในแบบเรียนบางเรื่องไม่เหมาะสมกับนักเรียนและไม่ทันสมัย

3.4 การสอนหลักภาษา

จากปัญหาการสอนหลักภาษาดังกล่าวมาข้างต้น เพื่อที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางการสอนหลักภาษาไว้หลายแนวทาง เป็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ศรวิไล ดอกจันทร์ (2523, หน้า 24 – 26) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนหลักภาษาไทยไว้ว่า การสอนหลักภาษาไทยที่ถูกต้องควรสอนให้นักเรียนทราบกฎเกณฑ์ทางภาษาเฉพาะที่จำเป็น อันเป็นประโยชน์โดยตรงแก่นักเรียน คือต้องสอนให้สัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย สอนโดยการยกตัวอย่างเข้าสู่เกณฑ์ คือให้นักเรียนได้สรุปกฎเกณฑ์ จากการสังเกตและการใช้ภาษา สำหรับสิ่งที่ต่างกันระหว่างการใช้ภาษาจริง ๆ กับหลักภาษาควรจะได้มีการพูดคุย อภิปราย ค้นคว้าหาเหตุผลร่วมกัน อีกทั้งยังได้เสนอแนะกิจกรรมที่ใช้ในการสอนหลักภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะสัมพันธ์ ได้ดังนี้

1. อ่านข้อเขียนแล้วหาคำต่าง ๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ แล้วรวบรวมบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่ (ฝึกทักษะอ่าน - เขียน)
2. ฟังข่าวแล้วคิดตั้งคำถามเป็นประโยคคำถามจากข่าว ผัดกันถามปัญหาเป็นประโยคที่ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย (ฝึกทักษะฟัง - พูด)
3. จากกิจกรรมในข้อ 2 อาจแบ่งกันวิเคราะห์ประโยคเหล่านั้นว่ามีการเรียงคำอย่างไร แล้วนำมารวบรวมจัดเข้าเป็นรูปแบบประโยคต่าง ๆ ในภาษาไทย สรุปบันทึกลงในสมุด (ฝึกทักษะ คิด พูด เขียน)
4. ฟังครูชี้แจงสั่งงาน แล้วทำงานที่ครูโดยการค้นคว้า อ่าน สัมภาษณ์ แล้วบันทึกไว้ นำเสนอโดยการพูดบรรยายหรืออภิปราย พร้อมกับเขียนรายงานประกอบ (ฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน)
5. รวบรวมคำวิเศษณ์ที่อาจขยายคำนามคำหนึ่ง ๆ ให้มีลักษณะต่างกันออกไปแล้วนำมารายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง (ฝึกทักษะอ่าน เขียน พูด ฟัง)
6. นำคำพังเพย สุภาษิต คำคล้องจองในวิชาวรรณคดีที่กำลังเรียนหรือจากชีวิตจริงมาอธิบายความหมายและวิเคราะห์โครงสร้าง (ฝึกทักษะอ่าน ฟัง พูด เขียน)

7. การออกเสียงคำควบกล้ำ อักษรนำ และการผันวรรณยุกต์ ครูกับนักเรียนอาจจะทำรายการของคำต่างๆ ที่นักเรียนเห็นว่าออกเสียงยาก แล้วแบ่งกันไปแต่งเป็นบทสนทนา คำประพันธ์ นำมาฝึกพูด อ่านออกเสียงในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนเป็นครั้งคราว (ฝึกทักษะการอ่าน เขียน พูด)

8. คำที่สะกดยาก เขียนยาก ซึ่งมักไม่ใช่คำไทยแท้ เมื่อสอนให้สังเกตคำต่างประเทศและคำไทยแท้แล้วอาจมีการเขียนตามคำบอก (ฝึกทักษะฟัง เขียน)

9. ให้นักเรียนเก็บตัวอย่างประโยคชนิดต่าง ๆ จากหนังสือวรรณคดีหรือข้อความที่พูดกันรวบรวมไว้ในสมุดแบบฝึกหัด (ฝึกทักษะอ่าน เขียน)

10. ให้นักเรียนจดจำคำประพันธ์ที่ไพเราะ น่าสนใจมาปรึกษา อภิปรายโครงสร้างและการเรียงคำ ซึ่งอาจมีความแตกต่างจากหลักภาษา แล้วช่วยกันหาเหตุผลว่าเพราะเหตุใด และควรจะได้วิจารณ์ถ้อยคำในคำประพันธ์ถึงลักษณะเสียงสัมผัส ฉันทลักษณ์ แล้วสรุปเขียนเรียงความว่าด้วยโครงสร้างที่น่าสนใจบางประการของคำประพันธ์ไทย (ฝึกทักษะอ่าน พูด เขียน)

11. การสอนฉันทลักษณ์ควรให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ มากพอสมควรและแนะนำให้สังเกตเสมอ ๆ จนพอสรุปลักษณะและเขียนออกมาเป็นแผนผัง พร้อมสรุปหลักของฉันทลักษณ์นั้น ๆ ได้ (ฝึกทักษะอ่าน ฟัง เขียน)

12. ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์จากฉันทลักษณ์ที่สรุปได้ พยายามฝึกหาถ้อยคำรวบรวมไว้ชั้นแรกอาจต้องดัดแปลงจากของผู้อื่นจนกระทั่งสามารถแต่งเองได้ แล้วนำมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง (ฝึกทักษะฟัง อ่าน เขียน)

13. การเรียนหลักภาษาควรให้ได้พูดแสดงความคิดเห็นจากการฟังและการอ่านเสมอ มีการอภิปรายและทำแบบฝึกหัดในลักษณะหลักภาษาและกาใช้ภาษาบ่อย ๆ (ฝึกทักษะพูด ฟัง อ่าน เขียน)

14. ในเวลาที่นักเรียนอ่าน พูด หรือเขียนข้อความใด ๆ หากพบข้อบกพร่องและมีช่องทางที่จะโยงเข้าสู่หลักเกณฑ์ในหลักภาษาได้ ครูควรถือโอกาสแนะนำให้เรียนสังเกตและให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ แต่ไม่ควนตำหนิ จำผิด ซึ่งจะทำให้นักเรียนไม่กล้าพูด หรือเขียนอีกในคราวต่อไป

15. อุปกรณ์จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะมากขึ้น เช่น บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ ป้ายนิเทศ ภาพ แต่ควรให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน เช่น หลังจากให้ดูภาพแสดงความหมายของคำต่าง ๆ แล้วให้นักเรียน พูด อธิบาย หรือลองให้ใช้คำนั้นแต่งประโยค

จากแนวคิดข้างต้นเป็นวิธีการสอนหลักภาษาไทยที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนหลักภาษา ซึ่งครูควรที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา รวมทั้งความถนัดและบุคลิกภาพของตนเองด้วย ไม่จำเป็นต้องทำตามดั่งที่เสนอแนะไว้ทุกขั้นตอนก็ได้ อย่างไรก็ตามครูควรจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการสอนหลักภาษา ดังที่ ประภาศรี สีหอำไพ (2542, หน้า 361) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงถึงและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรจัดในการสอนหลักภาษาว่า

1. ตั้งจุดประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อประเมินผลตามลำดับโดยจะต้องบอกจุดประสงค์ให้ผู้เรียนรู้ด้วย
2. กำหนดงาน ทักษะการใช้ภาษา แล้วนำหลักภาษาไปเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน
3. เน้นการนำไปใช้มากกว่าความจำ ให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง
4. อภิปรายคุณค่าของวิชาหลักภาษาในฐานะที่เป็นแบบแผนในการใช้ร่วมกัน
5. ให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาลักษณะต่างๆ ของภาษาไทยจนสามารถนำตัวอย่างมาสรุปเป็นหลักเกณฑ์ได้ถูกต้อง
6. นำวรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบันเป็นอุปกรณ์การสอนหลักภาษาและการใช้ภาษาอย่างสัมพันธ์กัน
7. ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าสังเกตคำและลักษณะของภาษาไทยได้ด้วยตนเองรวบรวมไว้ในสมุดหรือเขียนเป็นรายงาน
8. ฝึกหารแตงร้อยแก้วและร้อยกรอง แล้วนำผลงานของนักเรียนมาสัมพันธ์กับหลักภาษา
9. สรุปประโยชน์ของหลักภาษาทุกครั้งเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ตามจุดประสงค์และเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าการใช้ศิลปะภาษาที่ถูกต้อง
10. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสร้างความสนใจด้วยสื่อการสอนหรือทบทวนเรื่องโดยให้นักเรียนได้แสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากที่สุด
11. แบ่งกลุ่มตั้งคำถามหรืออภิปรายหลักเกณฑ์ของภาษาอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดงาน
12. แข่งขันการสะกดคำ รวบรวมหมวดหมู่คำศัพท์ ทายปัญหา ตามวิธีสอนแกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
13. นำคำประพันธ์เนื้อหาหลักภาษาที่มีผู้แต่งไว้ แล้วให้สังเกตภาษา แยกคำออกมาให้เห็นชัดเจน
14. นำหลักภาษามาช่วยกันแต่งคำประพันธ์เพื่อความไพเราะและจำได้ง่าย

15. สังเกตการณ์ใช้ภาษาสื่อมวลชน นำมาเปรียบเทียบกับภาษามาตรฐาน ในหลักภาษา

16. ใช้หนังสืออุเทศ เช่น พจนานุกรม หลักภาษา เป็นเนื้อหาประกอบอย่างกว้างขวาง

กรมวิชาการ (2537, หน้า 92 - 94) ได้เสนอแนะแนวทางในการสอนหลักภาษาไทยไว้ อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ครูนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมว่า

1. ควรให้นักเรียนฟังที่เนื้อหาความรู้ของวิชาหลักภาษามากกว่าซึ่งทางไวยากรณ์ที่จำได้ ยาก กล่าวคือให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญของแต่ละเรื่อง เช่น ถ้าเรียนเรื่อง สรรพนาม ก็ให้นักเรียนเข้าใจว่ามนุษย์ไม่ประสงค์ที่จะใช้คำซ้ำ ๆ จึงคิดคำขึ้นอีกชุดหนึ่งเพื่อใช้แทน ชื่อหรือสิ่งที่กล่าวมาแล้ว เมื่อนักเรียนเข้าใจสาระสำคัญแล้ว ควรให้นักเรียนค้นเนื้อหาที่เรียนจาก หนังสือ เพื่อที่จะได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้นเพิ่มขึ้น

2. เมื่อนักเรียนค้นด้วยการอ่านหนังสือเรียนเพิ่มเติมจนเข้าใจแล้ว ควรให้นักเรียนนำความรู้ มาแลกเปลี่ยนกัน จะโดยการอภิปรายหรือการเขียนแล้วมาแลกเปลี่ยนอ่าน หรือเขียนติดป้ายนิเทศก็ได้

3. ความรู้หลักภาษาที่บรรจุไว้ในแบบเรียนนั้นให้ไว้เพียงพอที่นักเรียนจะเรียนได้ ครูไม่ จำเป็นต้องสอนเกินกว่าที่กำหนดไว้

4. ครูควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักสังเกตการณ์ใช้ถ้อยคำในชีวิตประจำวัน แล้วรวบรวมมาใช้ อธิบายในชั้นเรียน

5. การเรียนหลักภาษาที่ได้ประโยชน์จริงจำเป็นต้องให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดให้มากที่สุด แบบฝึกหัดที่ให้ไว้ในบทเรียนจะเอื้อประโยชน์แก่การรู้จักใช้คำให้ชัดเจนและเชื่อมโยงกับเนื้อหา ความรู้หลักภาษาด้วย ครูอาจจะคิดแบบฝึกหัดเพิ่มเติมก็ได้แต่ต้องให้เอื้อประโยชน์แก่กระบวนการ คิด แต่ครูไม่ควรนำแบบฝึกหัดไปเป็นข้อสอบ

จากข้อเสนอแนะในการสอนหลักภาษาไทยดังกล่าว พอที่จะทำให้มองเห็นแนวทางในการ สอนหลักภาษาไทยว่า ควรจะสอนให้นักเรียนรู้จักสังเกต และวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารใน ชีวิตประจำวันมากกว่าที่จะให้นักเรียนท่องจำ เนื้อหาที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษา ถ้าครูสอน ให้นักเรียนรู้จักสังเกตและวิเคราะห์ภาษาอยู่เป็นประจำแล้ว จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนา กระบวนการคิด และการที่นักเรียนได้เริ่มพัฒนากระบวนการจัดกระทำข้อมูลจะส่งผลให้นักเรียน สามารถพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น (พัลลภ พุฒตาล, 2545, หน้า 41 - 42) ซึ่ง จะทำให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

ดวงคิด วงศ์ภักดิ์ (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่าชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 97.50 / 63.15 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 60 / 60 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ราตรี ฤทธิสาร (2540: บทคัดย่อ) ได้รายงานการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึก เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังใช้แบบฝึกและเปรียบเทียบห้องเรียนที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึก ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนครูผู้สอนและนักเรียนเห็นว่า แบบฝึกการอ่านมีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของนักเรียนมาก

ศรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ก่อน-หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ และผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลมัย จันตะยอด (2542: บทคัดย่อ) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังเรียนแบบฝึก ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกอ่านจับใจความที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนชุดฝึก

ฐาติยา อมรพลัง (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไตรภูมิวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อหาประสิทธิภาพของ แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง และศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังใช้แบบฝึก ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง

ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ด้าน หลักภาษาได้ ดีขึ้น

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา

สุรัตนา ไตรโกชน (2542 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องหลัก ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 80/80 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการเรียนด้วย ชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องหลักภาษา โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และนักเรียนชอบเรียนด้วยชุดการสอนในระดับมาก

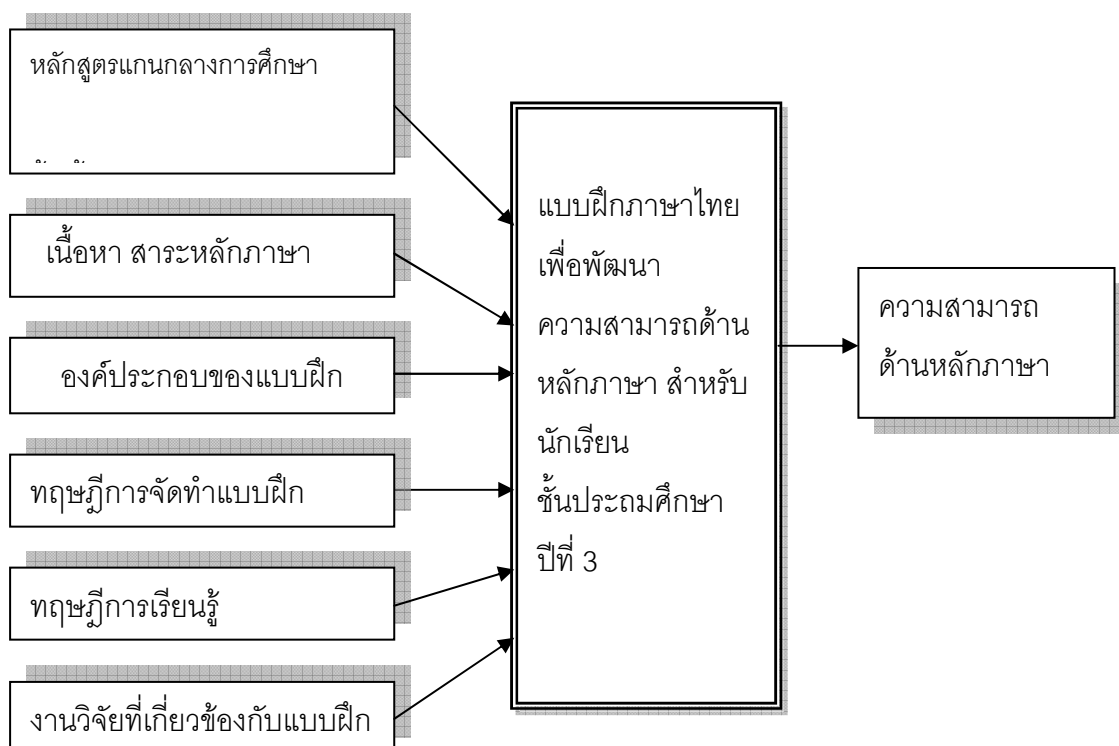
อัญชิตา มีวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ภาษาไทยและปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีร่วมแรงร่วมใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีร่วมแรง ร่วมใจและเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ก่อนเรียนและในคาบเรียนสุดท้ายที่เรียนด้วยวิธีร่วมแรงร่วมใจ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีร่วมแรงร่วมใจ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีร่วมแรง ร่วมใจมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในคาบเรียนสุดท้ายสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บรรพการ บุญจำเนียร (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ การ อ่านคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.00 / 94.50 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ การ อ่านคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียน ที่สอน ตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฐาติยา อมรพลัง (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไตรภูมิ วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อหาประสิทธิภาพของ แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง และศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลัง ใช้แบบฝึก ผลการศึกษา พบว่า แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง ที่สร้างขึ้น มี

ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ด้านหลักภาษาได้ ดีขึ้น

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย